

SCOLA ROMANA.

Foia pedagogica si didactica

pentru interesele institutelor de cultura si ale organelor acestora.

Edata si redigeata de

BASILIU PETRI.

Este odata in septimana, Vineria. Pretiul pe unu anu 5 fl., pe diumetate 2 fl. 50 cr. — Pentru insertiuni: câte 5 cr. de siru si timbrulu.

Sabiiu, 20 Maiu v. 1877.

Prenumeratiunile si corespondintiele suntu a se adresá la: Redactiunea „Scólei romane“ in Sabiiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben) franco.

Esamenele in scól'a poporala.

Nici intr'o scóla examenele anuale nu au atât'a insemnatate cá in scól'a poporala. Pe candu in scólele mai superioére examenele se tienu numai din usu, amu poté díce, numai „cá se fia“, ele in scólele poporale au unu scopu fórte ponderosu, cu deosebire sub impregiurarile de astadi. Scimu adeca, ca poporulu nostru inca nu este convinsu de-ajunsu despre necesitatea scóleloru satesci, fia pentru ca nu este destulu de luminatu asupra acestoru institute, fia pentru ca inca nu cunoşce rezultatele, ce ele potu produce. Desi elu vede insusi si intielege destulu de bine, ca este fórte frumosu si folositoriu pentru omu, mai cu séma in tempulu presentu, a fi luminatu prin invetiatura si intaritu prin o buna educatiune, totusi nici prin minte nu-i trece, ca si scól'a satesca ar poté fi chiamata se dée tinerimei lumin'a si intarirea amintita, se sedesca diligintia in loculu lenevirei, moralitate in loculu coruptiunei, o buna stare in loculu neajunsuriloru, si ca tóte aceste lucruri le-ar poté produce si bietulu „dascaluti“ din scól'a satesca. Asia ceva se póte intemplá dupa parerea lui numai in scólele din orasie, nici decátu inse in scolutiele dela sate. Va se dica, o mare parte a poporului nostru are idei fórte gresíte cu privire la necesitatea si scopulu scóleloru satesci, idei, cari trebuescu sterpíte si inlocuite prin altele corecte, déca voim, cá poporulu nostru se se intereseze mai multu decátu pana aici de caus'a scolaria; trebuesce se aratámu poporului: ce este scól'a poporala si cari suntu scopurile ei; se-lu facemu a intielege, ca déca elu nu o va lipsi de conditiunile ei de esistintia, ea este in stare, a realisá pe deplinu scopurile acelea.

Unu midilocu principalu in privinti'a acést'a suntu chiar examenele anuale; ele potu fi pârgi'a, cu ajutoriulu careia se smulgemu poporulu nostru din acelu mare indiferentismu, in care elu se afla fačia de institutele sale de cultura generala; ele potu desteptá in poporu iubire si interesu pentru crescerea si instruirea generatiunei viitórie. — Pre langa acést'a examenele

voru fi unu indemnmu mai multu pentru invetiatori si invetiacei, de a-si face si unii si altii detorielle loru cumu se cuvine.

Éca scopulu in adeveru ponderosu alu examenelor publice!

Ni-se va observá póte, ca examene se tienu in scólele poporale, de candu esista acestea, fora se se fi atinsu pana acumu scopulu seau scopurile indicate. Asia este; caus'a inse nu suntu examenele in sene, ci modulu, cumu ele se tienu inca in multe locuri. Permeteti-mi, onorabili lectori, a ve descrie pe scurtu unu examenu de véra ce avu locu mai anu-tiertiu intr'o comuna de ale nóstre, si care este fórte „interesantu“ sub tóte punctele de vedere. Erá pe la „prandiulu celu bunu“, cumu se dice pe la noi, candu éca sosese la parochulu din N. protopopulu tractualu. „Ast'a insemnéza ceva“, si díceau ómenii, cari se mai aflau in satu, càci mai toti erau dusi la lucru pe campu; „in di de lucru d-lu protopopu nu vine numai pe vediute“. Dar nu multu remasera ómenii in indoiecla despre caus'a, pentru ce d-lu protopopu a venitu in satu intr'o di de lucru si nu intr'o serbatória; càci numai decátu unu omu incepù a strigá „din dealu“: „Totu omulu se asculte, ce poruncesce judele! D-lu protopopu a sositu in satu si dupa gustare (prândiu) se va tiené examenulu prunciloru. Aducetì-ve dar' pruncii la scóla, càci altu-cumu veti anblá zalogiti!“ — De trei ori repeti „fetulu“ cuvintele acestea, si totusi candu erá se se incépa examenulu, abia se adunasera 16 scolari din 100. Caus'a o esplicá invetiatoriulu; elu díse, ca parintii, cá ómeni „harnici“, mai toti suntu dusi la lucru pe campu si „dupa datin'a stramosiesca“ si-au luat si copii cu ei, cá „se grigésca de vite“. — „Ce se facemu dara?“ intrebà d-lu protopopu cámi intristatu; „cu 16 scolari din 100 nu potemu tiené examenu“. — „Ce?“ repeti parochulu la rîndulu seu; „fugi, fetule, in via dupa jude, ér tu, cantore, alérge la campu dupa jurati si le spune, cá indata se „stringa“ pruncii scolari de pe campu si se-i aduca la examenu!“ — Dictum factum. Preste o óra, adeveratu cámi lunga, scól'a erá plina de scolari; ba si dintre parinti venira vre-o doi

tânguindu-se, ca „omulu cu copii de scóla nici a lucrá nu póte“. Mai sosindu si vre-o 3—4 „alesi de ai satului“, examenulu se începù cu o rogatiune scurta. Dintre obiecte mai antáiu s'a examinatú religiunea si istori'a biblica. Din aceste obiecte scolarii fura examinati mai pe largu si ve potú marturisi, ca din ele ei invetiara mai multu si întielesera — mai puçinu. — Urmá apoi cetitulú. Din 100 de scolari — spre glori'a dílei si a invetiatoriului — cetiau binisioru vre-o 4 insi; ceialalti silabisau, ba — spunendu adevèrulu — nu cunosceau nici chiar literile. — Cumu scriau, nu sciú, càci recercandu pre invetiatoriu a-mi arató probele caligrafice, elu me facù atentu, ca la esamene nu este datina a scrie, si scolarii numai in casu de lipsa aducu cu sène recuisite de scrisu. „Lucru straniu“, cugetai intru mine; inse nu avui tempu a reflectá mai departe, fiindu ca intr' aceea d-lu protopopu díse: „Sé trecemu la computu!“ Computulu este unu obiectu fòrte instructivu si de mare folosu chiar si pentru tierani; erám deci fòrte curiosu a vedé, ce au invetiatu scolarii din acésta disciplina. Ce? Atát'a câtú nimicu. Din computulu „in capu“ scolarii sciáu, câtú ar fi potutu invetiá si fora scóla; ér „pe tabla“ póte ca sciáu mai multu, inse spre marea mea mirare scól'a nu avea — tabla, seau mai bine, avea, dar invetiatoriulu, precumu întielesei, o folosiá de usia la gradinutia.

Progresu splendidu!

Aru fi trebuitu se urmeze acumu istori'a, geografi'a, istori'a naturala, fisic'a, seau incaí ceva din economia si gradinaritu; inse invetiatoriulu observá: „Fiindu ca tempulu a fostu scurtu si materi'a din aceste obiecte fòrte multa, nu am propusu din ele in anulu acest'a nimica, prin urmare nu potiú nici examiná“. Astfeliu examenulu se finí, si inca cu urmatoriulu „cantecu natiunalu“:

„Pe celu dealu indelungatu
Fuge domnulu malaiu caldu.
Stái, malaie, nu te duce,
Ca te-oiu scaldá'n lapte dulce
Si te-oiu unge cu grosçioru
Si te-oiu pune'n podisioru,
Si te-oiu unge cu smantana
Si te-oiu pune la anima.“

Acumu se departara cu totii din „templulu museloru“. Toti erau indestuliti si fericiti: scolarii, fiindu ca au scapatu pentru unu tempu, unii pentru totu de-a-un'a de — „dascalu“; „dascalulu“, pentru ca a scapatu pentru 3—4 luni de scóla; preotulu si protopopulu, pentru ca au trecutu si preste „acésta dí placuta“. Numai unii din parinti pareau a fi posomoriti. Atunci pentru prim'a data audii din gura de Romanu: „Suntu nebuni ómenii, cà-si dau copii la scóla.“

Éca efectele unui esamenu reu. Elu in locu de a indemná pre poporu se iubésca si spriginésca scól'a, mai virtosu 'lu instrainéza de catra ea. Dar dela unu esamenu-caricatura nici nu potemu asteptá altu-ceva. Candu „cei luminati“ degrada prin negliginti'a si indi-

ferentismulu loru acte atátu de serióse si de mare importantia la o comedia, faciá de carea omulu nu scie: se ridia áu se planga; candu insii „domnii“ se abatu pe la scóla numai din sila, cá se-si „spele urechi'a; candu audímu pre invetiatori referándu numai si numai despre ceea ce „n'au facutu“; candu in fine scól'a in locu de flori si fructe sanetóse ni presenta numai scaieti si buruiene: se nu ne miramu, nici se acusamu poporulu, càci se întórce cu dispretiu de catra scóla si nu voiesce a aduce sacrificie pentru dens'a.

Déca inse scólele potú multu pierde prin esamene rele, ele potú si multu profitá prin esamene bune. Pentru cá inse se reusímu mai curundu a vedé tienendu-se in tóte scólele nóstre esamene bune, cari se destepete in poporu iubire si interesu pentru caus'a scolara, se ceru între altele urmatoriele conditiuni:

1. Invetiatorii se se nevoiésca din totu sufletulu si cu tóta diliginti'a a propune in decursulu anului in scóla tóte obiectele prescrise in planulu de invetiamentu. Acest'a este lucrulu principalu. Au dóra este posibilu a secerá, unde nu amu semenatu? a arató rezultate frumóse si interesante pentru poporu, fora a ne încordá din tóte poterile? De siguru, ca nu! Se ni facemu deci detorinti'a in totu momentulu si cu tóta santiani'a, si se fimu siguri, ca atunci esamenele voru avea rezultatulu, ce-lu asteptámu dela ele: de a desteptá in poporu simpatia faciá de scóle. Dovéda ne póte fi si in privinti'a acésti'a totu viéti'a practica: unde invetiatorii prin capacitatea si diliginti'a loru au produsu in scóla rezultate imbucurátorie, acolo poporulu stiméza scól'a, nu crutia nici o jertfa in favóra ei si frecuentarea scólei inca este câtú se póte de regulata.

2. Maimarii scólei de susu pana díosu si in genere toti întieleginti'i romani se se intereseze mai multu de scóla, decâtú s'au interesatu pana acumu. Si aici are valóre proverbiulu strabunu: „Exempla trahunt“. Se nu crédia omulu, câtú póte stricá causei scolare nepasarea acellora, carora poporulu le díce „domni“. Lucrulu de altmintrea se întielege de sene. Cumu se pretiuiésca scól'a poporulu, carele nu a gustatu inca din fructele ei, candu vede, ca aceia, cari au a multiamí scólei positiunea loru sociala, nici nu voru se audia de ea, de câtú dóra in bataia de jocu? Si se nu mi-se dica, ca esagerezu. Cunoscú preoti, cari cu anulu întregu nu 'si punu petiorulu in scóla; pretori si alti deregatori romani, cari venindu in comuna, visitéza ospetari'a, dar scól'a nu; natiionalisti mari, cari audiendu ca cutare parinte este pedepsitu, pentru ca nu si-a tramisu copilulu la scóla, se oferu a face respectivulu „recursu la locurile mai inalte“. Nu voiu se iéu de bani buni ceea ce s'a scrisu mai anu-tiertiu prin díuarie, ca adeca unu protopopu pentru o miserabila suma de bani ar fi dispensatu o comuna dela detorinti'a ei de a tiené scóla; întrebu inse: insemnéza óre a pretiui scól'a mai multu, candu, precumu amu vediutu, protopopulu face din

esamene o comedie ridicula? candu dupa esamenu elu nu are nici unu eveniment, nici albu nici negru, nici pentru poporu, nici pentru scolari, nici pentru invetiatoriu? candu totulu se reduce la — diurnele proprie? Si ce se dicemu de archireulu, carele trecându prin comune de ale sale, uita si elu a se abate pe la scóla? Mergeti in fine pe la esamene si veti vedé, ca chiar si acolo, unde avemu o frumósa intieleginti'a romana, ea de comunu brilliéza prin absentia ei. Apoi se ne miramu, ca poporalu nu arata mai multu interesu facia de scóla? „Dela capu se impute pescele“.

3. Esamenele in scólele elementarie se fia serbatori poporale. Spre acestu scopu inse se cere: a) cá ele se fia anunciate de timpuriu; b) cá ele se se tiena dupa potintia in Domineci si serbatori, preste totu in dile, candu lucrulu nu este intetitoriu; c) cá la esamenele dintr'o comuna se participe si invetiatorii, parochii si alti particulari din comunele vecine. In cátu pentru alte recerintie: a se vedé „Scóla Romana“ din anulu trecut, Nr. 8 si „Instructiunea“ de B. Petri, rubric'a „Adausu“.

Cunoscun comune, in cari prin staruintia preotiloru si a invetiatoriloru esamenele au devenitu in adeveru serbatori natiunale; acolo se vedu si efectele loru: scólele prosperéza, edificiele suntu in stare buna, invetiatorii onorati, respectati si — bine salarisati. Intr'o comuna de aceste am auditu pre unu omu dicundu: „Abia asteptu se-mi dau si io copii la scóla“.

Dare-ar ceriulu, cá se ajungemu cátu de curundu tempulu, candu toti parintii romani se aiba asemene dorintie!

Ioanu Budu.

De invetiatura pentru invetiatori.

(O istoria adeverata.)

L.

Intemeiatoriulu mineralogiei scientifique, A. Gottlob Werner, dela 1775 pana la mórtea lui urmata in 1817 profesoru la academi'a din Freiburg, prelegea intr'un'a de dile despre cunóscerea pietriloru scumpe cu destinsa privire la cristalisatiunea diamantulu.

Intre auditorii renumitulu invetiatu se aflau tineri, cari mai târdiu pasira cu demnitate in urmele magistrulu loru venerabilu, precumu d. e. Alesandru de Humboldt, Leopoldu de Buch si inca câtiva, cari escelara in sciintie si in viétia. Intre acestia erá unu studentu tineru, cu numele Fridericu K. de parinti onorabili, dar seracu, din care cauza si erá fórte tacutu si retrasu. Elu se potea numerá intre cei mai capacitati scolari. Werner insusi inca avea mari sperantie in elu. In portarea lui Fridericu se exprimá o nesiguritate, carea avea se-i fia daunatiósa.

Auditoriulu lui Werner se aflá in un'a din vechile incaperi ale academei mineralogice.

Cu ocasiunea prelegerei amintite asupra pietriloru scumpe elu presentá scolariloru o scutula cu câte-va diamante cristalisate fórte frumosu, luate din colectiunea academei, spre a-si ilustrá propunerea sa.

Scutul'a mersé din mana in mana in giurulu mesei mari si rotunde, pe langa carea siedeau academei, pana candu dela celu din urma se întórse éراسi la profesoru. Acest'a togmai erá s'o asiedie éراسi indereptu in sicrinulu de unde o luase, candu din intemplare mai arunca o ultima privire asupra loru. Si éca, cu óre care surprindere observa, ca din scutula lipsesce unu diamantu. Candu profesorulu dede scutul'a studentulu celui mai d'aprópe, se aflau in ea patru diamante, si acumu nu erau decátu trei.

„Mare lucru!“ dise profesorulu. „Domniloru, lipsesce unu diamantu, pre care suntemu siliti a-lu pune éراسi la locu. Pretiulu seu banescu fora indoicla nu este prea mare, inse din mic'a nóstra colectiune elu este esemplariulu celu mai raru, de o forma particulara si togmai pentru aceea mie cu atátu mai pretiosu.“

„Se cautámu la toti“ strigá Alesandru de Humboldt iute.

„Da, da, se cautámu!“ strigara alti diece.

„Domniloru, remaneti p'unu minutu inca la locurile d-vóstre,“ dise profesorulu. „Se constatámu mai ántáiu, in ce locu a disparutu diamantulu la mésa? Cautarea se va usiorá prin acést'a“.

Propunerea intielépta fú primita cu placere.

Werner intrebá acumu studentii d'a róndulu: care a vediutu patru si care numai trei diamante?

Pe partea stanga, unde se aflá si Humboldt, toti studentii vediura patru pietri, ceialalti din drépt'a toti numai trei, pana la Fridericu K., carele siedea togmai in capulu mesei. Densulu, intrebatu fiindu, respunse, ca nu-si aduce bine aminte, de au fostu patru seau numai trei diamante.

„Hm, hm!“ bombani profesorulu. —

„Trebue se marturisescu“, dise miserulu studentu inrosindu-se si aratandu óre care surprindere, „mintile mele nu-mi erau totu deun'a la obiectu in tempulu propunerei. Astadi am primitu scrisori d'a casa, cari nu-mi anuncia scri placute. Catra capetulu lunei acesteia, candu se termina cursulu presentu, voi fi silitu a parasi academi'a, pentru ca astadi, dupa ce deja tatalu meu este mortu de multu, me rechiama detori'a de a ingrigi de mum'a, care a seracitu de totu, precumu si de sororile mele. Mi cauta prin urmare se terminu studiele si se amblu dupa unu postu de montanistu. Asupra intrebarei acesteia si voi am se vorbescu cu d-ta, d-le profesoru. Din causele aceste scusa-me, d-le profesoru, ca n'am fostu atentu dupa cumu se convenia se fiu.“

„Hm, hm!“ bombani éراسi profesorulu, „me voi bucurá din anima, d-le K., déca 'ti voi poté folosi ceva. Dar despre ast'a mai târdiu. Acumu grigi'a nóstra mai deaprópe este, se aflámu diamantulu. Acolo trebue se fia, unde siedu d-ta!“

Elevii incepura numai decátu a cautá cu diligintia. Cartile si chartiele de pe mésa fura cercetate si scutate cu grigia, fora inse se se fi aflatu mic'a petricica. Se presupunea, ca póte a caditu la padimentu.

Cautarea tienù dóue óre; nu remase nici o crepatura ne cercetata. Elevii se tãrau pe podele cá siopêrlele sí-si pironiau privirile pretotindenea; totusi diamantu ca'n palma.

„Tóte suntu in desiertu,“ díse in fine profesorulu, care si elu, cu ochilarii pe nasu, cercetase cu multa atentiune. „Ei, ei! ast'a totusi e minune si neesplicabilu! In restempulu lungi mele cariere academice nici odata nu mi-s'a intemplatú asia ceva. Cumu póte disparé unu diamantu, fora a trece prin procesulu arderei?“

La cuvintele aceste unii din elevi concepura o suspiciune urgisita. Ei 'si tîntira privirile intunecóse asupra lui Fridericu K., care stetea cá pe carbuni, ob servandu ca se facu banueli asupra lui. Elu deveni confusu si faci'a lui se rosî de o nevinovatia ofensata.

„Speru,“ gangavi elu, „ca nu va crede cine-va dóra, ca eu . . . ?“

Elu tacu. Se parea, ca nu póte esprimá cuventulu, carele i vatemá sêntiemintele. Urmá o pauza. — Cameradii seî, cari din caus'a naturelului lui nu puteau simpatísá cu elu, nu dísera nici unulu nimicu spre a-i aperá nevinovatí'a.

„Domniloru!“ díse Werner privindú la orologiu, „deja este o diumetate de óra preste timpulu de prelegere. Me rogu a nu ve retiené mai departe. Mane vomu continuá istori'a naturala a diamantului. D-ta, d-le K., remâi unu momentu indereptu; fora de aceea aveai se vorbesci ceva cu mine.“

Elevii 'si luara chartiele si parasira auditoriulu afara de K.

Celebrulu invetiati se preâmblá in tacere de câteva ori prin sala in susu si in diosu. Parea, ca se lupta cu sine insusi, ca voiesce mai antâiu a luá o decisiune firma.

De odata se opri inaintea bietului studentu.

„Iubite K.,“ díse tusîndu usioru, „vreu se vorbescu cu d-ta cá unu amicu parintiescu, care 'ti voiesce numai binele. D-ta esti seracu, te affi intr'o positiune trista, in famili'a d-tale domnesce nefericirea. Mai esti si teneru si póte te-a sedusu nesocotinti'a. Eu credu, ca ai detorii, cari te apésa si nu posiedi midilócele pentru a te scapá din impasurile d-tale. Si, cuprinsu de desperare, ai comisu . . .“

„D-le profesorulu,“ esclamá K. confusu, „cumu me poti judecá atâtu de cu nedreptulu? Nu e de ajunsu ca sum seracu si nefericitu? Se fiu timbratu si de omu fora caracteru?“

„Dar cugeta numai la starea lucrului,“ continuá Werner clatinandu din capu cu neincredere. „Nu poti negá, erai surprinsu si confusu, candu am observatu lipsirea diamantului. Singuru d-ta n'ai vrutu se ne spui, déca a-i vediutu trei seau patru pietri. Prin urmare pierderea a trebuitu se se intemple la locul d-tale; dar piétr'a nu s'a gasitu.“

„De aici conchidi d-ta, ca eu am trebuitu se furu diamantulu?“

„Nu voiu se dicu directe, cu tóte ca . . .“

„Ddieule!“ strigá K. suspinandu si acoperindu-si faci'a cu manile, „asia-dara prea veneratulu meu profesorulu cugeta seriosu, ca eu sum unu furu de róndu? Ddieule! cumu am meritatu acést'a?“

„Si d-ta intaresci, ca nu esti de locu vinovatu?“

„Eu nu am furatu diamantulu, nici nu sciú unde a remasu. Póte 'lu va fi furatu vre-unulu dintre cei fericiti si avuti, asupra carora nu póte cadé suspiciunea, care s'arunca totu deun'a asupra seraciloru si infortunatiloru.“

„Ast'a nu e cu potintia,“ replicá profesorulu cu sange rece. „In probitatea tuturoru celoralalti nu me indoiescu de locu. Ei se tragu din familie cu multu mai bune, decâtu se se póta face culpabili d'o astfelulu de fapta.“

„Prin urmare, eu, care nu me tragu din parinti asia avuti, eu se fiu vinovatulu, pentru ca sum seracu si trêbue se scutescu pre mum'a de miseria. Ast'a e parerea d-tale, d-le profesorulu. Ddieu, care vede in animi si scie ca nu sum culpabilu, se-ti ierte nedreptatea, ce-mi faci. De óra-ce acumu me tieni d'unu prapaditu, nu mai potú contá la valorosulu d-tale concursu. Voiu fi avisatu la propriiele mele poterí si inca astadi voiu parasí acestu orasiu. La propunerile d-tale nu me voiú aratá mai multu. Pentru invetiatur'a primita dela d-ta am se-ti multiamescu. Pentru reulu, ce mi-ai causatu, nu me voiú superá pe d-ta. Remâi sanetosu, d-le profesorulu!“

Fridericu pronuciá cuvintele cu o emotiune infricosiata. Fora a asteptá vre-o esplicare din partea profesorului, parasí scól'a si inca in díu'a aceea si cetatea.

Lui Werner i-se parú la inceputu, ca a facutu nedreptate elevului si i parea reu. Dupa aceea incepura a se sterni de nou suspiciunile in elu, si-si dicea, ca Fridericu, alu carui caracteru sfiosu nu i-a fostu nici candu simpaticu, este unu misielu pe langa tóte asigurarile lui de nevinovatia. In parerea acést'a 'lu intariá si impregiurarea, ca Fridericu se desparti atâtu de bruscu si se departá din Freiburg cu atât'a graba. Elu nu cugetá, ca nefericitului trêbue se-i apara cá unu iadu loculu, unde a fostu tractatu in modu atâtu de batjocoritoriu.

Dintre elevii si profesorii academiei nu-se indoiá nime, ca Fridericu n'ar fi furatu piétr'a cea pretiósá si toti imputau profesorului Werner, pentru ca n'a facutu cercetare judecatorésca.

(Va urmá).

M a h o m e d u.

(570—632 d. Chr.)

(Fine.)

6. De aici incolo Mahomedu incepú a-si devoltá legea sa din dí in dí totu mai tare. Amu dísu deja, ca invetiatur'a sa fundamentala a fostu:

1. Nu este Domnedieu afara de Domnedieu, si Mohamedu este profetulu seu.

Precumu se vede, invetiatur'a acést'a privesce credinti'a in Domnedieu si in profetulu seu; dupa acést'a urmara altele, prin cari se reguléza viéti'a religiós'a a poporului. Mahomedu cere in privinti'a acést'a dela fiacare „credintiosu“:

2. Se se róge lui Domnedieu pe di celu puçinu de cinci ori, intorsu cu façi'a catra Mec'a, si se se spele asemenea mai de multe ori pe di.

3. Se dée elemosina.

4. Se postésca la anumite tempuri ale anului (d. e. tóta lun'a lui Ramadhan, in care Domnedieu a tramisu profetului seu din ceriu nóu'a religiune, si a nume dela reversatulu dílei pana la apunerea sórelui.)

5. Se peregrineze la Caab'a celu puçinu odata in viéti'a.

Religiunea lui Mahomedu se numesce „Islam“, adeca „supunere in voi'a lui Domnedieu“, ér cei ce credu in Islam, se chiama „Moslemini“ seau „Musulmani“, va se dica „supusi lui Domnedieu.“ Celea cinci invetiaturi amintite mai susu, cari adeca privescu credinti'a, rogatiunile, elemosin'a, posturile si peregrinagiulu, se dica „Cinci stêlp fundamentali ai Islamului.“

Aceste invetiaturi Mahomedu nu le dede dupa olalta, ci pe róndu, dupa cumu i-se faceau „descoperirile domnedieesci“; atunci elu dispunea, cá ele se se scrie pe foi deosebite, ce se numiau „Coran“, adeca „scriptura.“ Socrulu profetului si primuliu seu urmatoriu in domnia, Abu Becr, adunà tóte foile respective, le impartí in 114 „sure“ seau sectiuni si numí si cartea acést'a „Coran“. Va se dica, ce este la Crestini Evangelulu, aceea este la Mahomedani Coranulu.

7. Inainte de fug'a sa dela Mec'a la Medin'a Mahomedu propagá credinti'a sa invetiandu poporulu in pace, fiindu chiar si façi'a de inimizii sei cu tóta indulginti'a; dela „hegira“ inainte inse elu începù a-se sprigini in — sabia.

Blandulu predicatoru de odinióra devení dintr'o data unu beliduce puternicu, combaterea necredintiosiloru erá o detoria de credintia.

Pentru cá credintiosii sei se se lupte cu barbatia si tora temere, Mahomedu mai adause urmatoriile invetiaturi; „Sórtea fiacarui omu este hotarita inainte; cui i este scrisu se móra, va mori si acasa, ér celu ce are díle, va scapá de móрте chiar si sub sabi'a inimicului. Unu picuru de sange versatu pentru legea lui Domnedieu, o nópte de priveghiare sub arme in contra inimicului face mai multu, decâtu a postí seau a se rogá cine-va dóue luni. Cine cade in batalia, tóte peccatele sale i suntu iertate si la judecat'a de apoi ranele sale voru luminá ca viernii aprinsi si voru odorá ca ambr'a. Elu va merge in gradinele pururea frumóse ale paradisului; aici va odichni pe perine de metasa cusute cu fire de aur; riuri de miere si de lapte voru cúrge impregiurulu seu, mancarile cele mai

alese 'lu voru asteptá; intempinatu va fi de vergure pururea tinere, gingasie si iubitórie, cu ochi mari negri si frumóse cá rubinii si margelele; nici candu elu nu va audí unu cuventu de imputare pentru peccatele din lumea acést'a, va audí inse glasuri dulci, cari i voru anuncia fericirea eterna. — Dar cu atátu mai teribile suntu pedepsele iadului, menite acelora, cari nu-se lupta pentru Islam seau cari se lapeda de elu cu necredintia. Ei voru arde pururea in focu, nepotendu nici a morí, nici a trai. Candu pielea loru va fi distrusa de foculu iadului, va cresce in loculu ei indata alt'a nóua. Legati in catusie de 30 de coti, ei voru trebui se mance carne imputita si se bee ap'a clocotinda.“

Prin invetiaturi de aceste insuflá Mahomedu credintiosiloru sei curagiu in lupta; ei mergeau in batalia fara nici o frica, si invingerea li erá sigura.

Credinti'a, ca sórtea ómeniloru este hotarita de Domnedieu inainte si nu se mai póte schimbá, se numesce fatalismu.

8. La inceputu Mahomedu atacá cu mic'a lui ostire numai caravanele Coreisitiloru. La satulu Bedr, unde si astadi se oprescu peregrinii spre a-si face rogatiunile, profetulu reportá prim'a invingere asupra unui inimicu de trei ori mai numerosu. A dóu'a lo-vire, totu cu acestu inimicu, avù locu la délulu Ohod, nu departe de Medin'a, unde Mahomedu fù respinsu si vulneratu; elu inse portá cu resignatiune nenorocirea acést'a si reviní a invingi profetulu. Coreisitii inca abia in anulu urmatoriu cutezara a atacá Medin'a, fura inse invinsi. Acestu nou succesu aprinse éراسi curagiulu Mahomedaniloru si sporí numerulu combatantiloru. Acumu Mahomedu nu-se indestulá a se bate numai cu Coreisitii, ci începù a atacá si alte triburi arabice si pre Jidovii din aceea tíera. In totu loculu erá norocosu si teribilu, supunea pre contrari si trecea sub sabia pre prisionieri cá pre unii inimici ai credintiei sale. O mare parte din Arabi'a trecù de buna voia la densulu. In modulu acest'a profetulu ajunse la putere si bogatia.

Sentiendu-se acumu destulu de tare, in anulu 628 elu invitá pre regele Cosroe din Persi'a, pre imperatulu Heracliu din Constantinopole si pre principele Nagiasí din Etiopi'a a primí credinti'a sa. Cosroe sfêrticá cu dispretiu invitarea, Heracliu respunse cu curtoasia, dar negativu; Nagiasí inse, si loctiitoriulu lui Cosroe din Arabi'a ferice, trecura indata la Islam.

9. Misiunea profetului inse nu erá implinita, pe cátu tempu elu nu domniá in Mec'a si Caab'a santa. Dar cumu se-si ajunga elu scopulu acest'a? Nú erá de asteptatu, ca Mec'a se va supune de buna vóia, éra a o cuceri cu fórtia se pareá periculosu, fiindu ca cetatea trecea de „santa.“ Inca in anulu 627 Mahomedu se apropiá de Mec'a cu bun'a si reusi a incheiá cu Coreisitii o invoire spre a poté cercetá in anulu urmatoriu 628 Caab'a si a petrece aici in rogatiuni trei díle. In tempulu petrecerei sale in Caab'a, Ma-

homedu edifică poporul prin pietatea sa nefașiarita, ba atrase pe partea sa chiar si pre unii din fruntasii Coreisitoru, intre altii pre eroulu Chaled, invingatoriulu seu dela Ohod, carele apoi in servitiulu profetului fii numitu „spad'a lui Allah.“ In anulu urmatoriu (629) Mahomedu, sub pretestu ca Coreisitiu aru fi frantu invoirca facuta cu elu, porni in contra cetatii Mec'a cu o armata de 10.000. Nici acumu inse nu ar fi voitii bucurosu se apăra de cuceritoriu alu cetatii, sante, si pentru acea apromise tuturoru iertare, deca voru supune cetatea de buna voia; tote incercarile inse fura de giab'a. Acumu Mahomedu dispuse a incungiura cetatea de tote partile si a-i taia comunicatiunile. De odata numai o trupa de Coreisiti ataca pre Chaled; acest'a inse i respinge cu bravura si intra de odata cu ei in Mec'a. Important'a cetate cadiu in manile profetului.

Prin acést'a Mahomedu si-a ajunsu cea mai glorioasa epoca din vieti'a sa. Elu intră cu triumfu in Mec'a, imbracatu cu vestminte rosie, siediendu pre camil'a sa favorita, cu sceptrulu in mana si urmatu de o suitea pompósa. Cetatea lu primi cá pre unu adeveratu profetu si Domnu, ér elu la rondulu seu inca o tractă — nu cá unu invingatoriu inimicu, ci cá unu protectoru generosu, o declară de unu asilu inviolabilu si iertă pre toti Coreisitiu, cari pana aici i erau inimizii de mórte; numai patru din ei, urgisiti de toti pentru fora-de-legile loru, fura ucisii.

Manomedu puse de priora la complutu Caab'a pre Coreisitul Otman, carele cu puçinu mai inainte trecuse pe partea profetului, incungiura Caab'a de siepte ori, strigandu neincetatu „Allah e mare!“ si intră apoi in ea. Indignatu preste mesura de idolii ce-i vediu aici, elu dispuse numai de câtu a-i aruncă afara si a-i nimici la momentu.

10. Odata domnu preste cetatea santa Mec'a, Mahomedu insarcină acumu pre beliducii sei a supune si converti tote triburile giuru impregiuru. Elu insusi plecă dupa 50 de dile in urm'a loru. Caletoriele sale erau invingeri. Veneratiune si teróre (gróza) mergea inaintea numelui seu. Chiar si unde ai sei erau invinsi, elu sciiá prin prudintia si energia a-i scapă din tota perplexitatea.

Liberalitatea sa inca contribuí la sporirea si intarirea partisaniloru sei, fiindu ca dobandile din invingeri elu le impartia cu darnicia intre ostasii sei triumfatori. Astfelu in scurtu tempu Arabi'a tota se află parte de buna voia, parte silita la petiórele sale.

Acumu profetulu si întórse privirile in afara. Supunendu adeca Arabi'a, elu trecu numai decātu cu o armata de 30.000 in Syri'a in contra imperatului Heracliu. Cu mare greu, suferindu mai virtosu de o caldura nesupportabila, ajunsu elu pana la Tabuc, de unde nu avea decātu cale de 10 dile pana la Damascu; cu tote acestea nu se incumetă a merge mai departe, ci se multiamă a fi aratatu credintiosiloru sei calea pentru cuceririle urmátorie si a-i fi imbarbatatu

la o lupta fora pregetu in contra necredintiosiloru. „Luptati-ve“, le dise elu dupa ce se reintórse din batali'a acést'a, „luptati-ve in contra acelora, cari nu credu nici in Domnedieu nici in judecat'a de apoi; luptati-ve si in contra Jidoviloru si Crestiniloru, pana candu se voru acomodă a se supune si a respunde tributulu.“

11. Inca odata mai intreprinse Mahomedu unu peregrinagiu dela Medin'a la Mec'a, perigrinagiu menitu a inaltia si mai multu reverinti'a poporului façia de persón'a sa si a servi de exemplu pentru tote peregrinagiurile urmátorie. Acestu peregrinagiu fii anunçiatu de cu tempu si in modu serbatorescu in tota Arabi'a; preste 100.000 de credintiosi luara parte la elu. Profetulu, inainte de a plecă din Medin'a, seversii la sene ceremoni'a ungerei, pe cale rostii o multime de rogatiuni si intră in Mec'a cu aceeasi pompa, cu carea intrase la anulu 629, candu invinse cetatea. Elu salută Caab'a cu cea mai profunda reverintia, marturisii de repetite ori si cu viersu inaltu credinti'a sa in Domnedieu si tienu poporului mai multe oratiuni, declarandu peregrinarea la Mec'a de o detorinti'a santa pentru toti credintiosii sei.

12. Acést'a a fostu cea din urma intreprindere a profetului. Intorsu la Medin'a, elu fii cuprinsu preste puçinu de unu morbu greu, carele i curmă firulu vietii. Se dice, ca insasi soçi'a sa i-ar fi datu veninu spre a se convinge, deca elu este in adeveru transmisulu lui Allah. Semtia doreri cumplite, pre cari inse elu le suportă cu o mare rabdare. In momente de alinare cerea a fi transportatu in mosiee (giamia, templu turcescu), unde edifică poporul intrunitu prin umilinti'a si penitenti'a sa.

„De este unulu între voi“, dise elu, „pre care l'asi fi pedepsitu prea aspru, întórceti-mi lovirile acelea; de cumu-va asi fi vatematu bunulu nume alu cui-va, faceti asemenea numelui mieu; de cumu-va asi fi luatulu dela cine-va bani cu nedreptulu, sum gata a-i întórce érași“. Dicundu cuvintele acestea, se cobori din scaunu si începù a se rogá lui D-dieu. Dupa rogatiune repeti érași provocarea de susu. Atunci unulu strigă: „Amu a pretinde trei drachme“. Profetulu plati drachmele si multiamă credintiosulu, căci a preferitu a-lu acusá mai bine in lumea acést'a decātu in ceea lalta.

Dupa aceea dise: „Domnedieu mi-a datu voia a alege între lumea acést'a si între cea viitória: cu inse au alesu prea cea din urma“. Cuvintele aceste implura de dorere animele credintiosiloru. Dupa aceea elu le mai recomandă spre stricta implinire urmátoriele invetiaturi: „Se nu sufere idololatria in Arabi'a; se nu despretiuésca nici candu pre unu proselitu (= omu întorsu la Islam) si se se róge neincetatu!“

In agonia elu strigă: „Da, vinu cu camaradii cerescii!“ Elu jacea pe unu cuvoru, cu capulu in póla soçiei sale multu iubite Ayesi'a; asia adormi elu in 17 Iuniu 632 in etate de 63 de ani in Medin'a.

Consternare cuprinse poporul, audiendu de mórtea profetului. Dintru antáiu poporulu nici nu voiá a crede, ca profetulu ar fi mortu. „Pe Domnedieu, elu nu e mortu, ci numai in estasu cá Moise si Isusu, si érași se va întorcee la credintiosulu seu poporu“. Asia credea poporulu; insusi Omar jurá, ca va omori pre toti aceia, cari aru dice, ca profetulu nu mai este viu. Abia Abu Beer reusí a pune capetu acestei certe. Elu dise catra Omar si catra poporulu adunatu: „Este Mahomedu, ori Domnedieulu lui Mahomedu, caruia voi ve inchinati?“ Toti respunse: „Domnedieulu lui Mahomedu“. — „Bine“, continuá Abu Beer, „acelu Domnedieu viéza in eternu; Mahomedu inse a fostu supusu mortii cá si noi, si acumu a trecutu la vícti'a de veci, pre cumu insusi v'a anunziatu deja mai inainte“.

O nóua cërta se nascú in privinti'a locului, unde se se ingrópe profetulu. Si acésta cërta o impacá Abu Beer. Elu spuse, ca Mahomedu ar fi dísu de multe ori, cumu ca unu profetu cauta a fi ingropatu, unde elu a moritu. In urm'a acesteia s'a facutu o grópa zidita șub locuinti'a soției sale Ayesi'a, in carea s'a depusu trupulu profetului intr'unu cosciugu de fieru. Pana in díu'a de astadi peregrinii piosi nu intrelasa a cercetá mormentulu profetului in Medin'a.

13. Mahomedu a dusu in tóta vícti'a sa unu traiu fórte simplu. Chiar si dupa ce ajunse Domnu a tóta Arabi'a, elu nu incetá de a-si face adese ori insusi de mancare, a-si cãrpi si curatá insusi vestmintele, ba chiar si a-si mulge insusi caprele. Mancarea lui comuna i-a fostu. pane de orizu si curmale (fructe de finicu); beutur'a: apa curata. — Totu asia de simplu s'a portatu Mahomedu de comunu si in imbracamintea sa.

14. Mahomedu a avutu 11 muieri; cu tóte acestea nu au remasu de elu descendentu de vitia barbatésca, de óra ce patru fii dela Cadigi'a si unulu dela Mari'a morisera de timpuriu. In privinti'a sucesorului seu profetulu nu facú nici o dispositiune; avea trei beliduci de frunte, pre Abu Beer, pre Omar si pre Ali, intre cari alegerea in adeveru erá grea. Totusi denumindu in multe ronduri pre Abu Beer de substitutu alu seu, prin acést'a profetulu a datu a se intielege, ca doresce a avé pre acést'a de sucesoru.

Cursu de fisica pentru scólele elementarie.

11. Pondulu corpuriloru.

Am vediutu, ca din caus'a gravitatiunei tóte corpurile se nevoiescu a se apropiá de pamentu. Déca corpurile nu intimpina in calea loru nici o piedeca seuu obstaculu (= ce stá in cale), ele cadu de o camdata pana la suprafația pamentului, ér aflandu-se aici o crepatura seuu o gaura destula de afunda, ele cadu pana la centrulu pamentului. Aici inse ele s'aru oprí chiar si candu crepatur'a ar merge pana de cealalta parte a pamentului, si anume din caus'a aratata in lectiunea precedentá.

Obstacululu, ce impiedeca unu corpu a cadé, póte fi: au de asupra sa, au sub elu; in casulu primu dícemu, ca corpulu aterna seuu spendiura, sfór'a, ce-lu tiene, se intinde si arata directiunea verticala; in casulu alu doile corpulu apésa asupra unui altu corpu, ce stá sub elu si care-lu impiedeca a cadé la pamentu. Intindiendu d. e. o mana si punendu apoi in palm'a ei o carte mai marisióra, vomu sênti, ca acést'a ne apésa man'a in diosu. Cartea adeca, atrasa de gravitatiune, tinde a cadé la pamentu; man'a inse o impiedeca, folosindu spre scopulu acést'a o parte din poterea ei, si anume atát'a, cátu se cere spre a oprí caderea cartii.

Apesarea unui corpu asupra altui corpu, ce-lu impiedeca in caderea sa la pamentu, se numesce **pondulu** seu.

(De comunu in limba nu se face destingere între „pondu“ si „greutate“, intrebuintiandu de multe ori cuvintele „greu“ si „greutate“ in locu de „pondu“ si „ponderosu“).

De cumu-va corpulu spriginitoriu e solidu seuu tare, atunci corpulu apesatoriu nu produce asupra lui nici o schimbare; fiindu corpulu inse móle, apesarea produce o impresiune. Asia d. e. punendu o carte pe mésa, ea nu va produce aici nici o urma; punendu-o inse pe o perina, ea se va cufundá in dins'a.

Fenomene analóge: O piétra grea se cufunda in pamentu; rótele carului taia in cale; petió-rele ómeniloru si a animaleloru facu urme in zapada, nasipa, nãa si are corpulu moiu; casete crãute in locu apatóse se asiédia; tavalele sdobescu brujii de pe aratura si pietrile de pe drumu; cine duce unu sacu la móra, sêntiesce apesandu-lu greutatea sa; ómenii de multe ori canta greutatea aproximativa a unui corpu, cumpenindu-lu in mana, etc.

Pondulu corpuriloru variéza fórte; asia d. e. unu globu de fieru e mai greu decâtu unulu de lemn; o scandura de bradu e mai usióra decâtu un'a de stegiaru etc. De unde acést'a diferintia? Dela multimea atomeloru unui corpu; càci de órace fia care atomu 'si are pondulu seu, urméza, ca pondulu unui corpu se fia cu atátu mai mare, cu cátu va avé mai multe atome. Atomele la olalta inse facu mass'a unui corpu, prin urmare potemu dice:

Pondulu corpuriloru depinde dela mass'a loru.

Spre a aflá mai precisu, care este pondulu unui corpu, ne folosimu de unu aparatu fórte cunoscutu, ce se numesce cumpena seuu balansa. Cumpen'a se compune din dóua parti principale: dintr'o vergé cu limba la midilocu, si din dóua taiare seuu discuri, cari aterna la cele dóua capete ale vergelei. Candu ambe discurile suntu desierte, vergéu'a are directiunea dela stang'a dreptu spre drépt'a, va se dica stá orizontalu; atunci limb'a cumpeni stá perpendicularu seuu verticalu. Vergéu'a mai stá orizontalu si atunci, candu in ambe discurile se afla ponduri

egale. Vredu acumu a caută pondulu unui corpu, punemu corpulu acest'a in unulu din discuri, ér in celalaltu discu punemu atâte corpuri, (cunoscute dupa pondulu loru), pana candu vergéu'a stà orizontalu, ceea ce se vede pe statulu limbei.

A caută pondulu unui corpu cu cumpen'a, insemnéza a **cumpení**, ér corpurile, cu cari cumpenimu, se numescu **ponduri**. (Despre cumpene mai pe largu la tempulu seu.) De aici se vedé, ca cumpenindu nu facemu alta, decâtu asemenamu seuu comparamu dóua corpuri cu privire la pondulu seuu apesarea loru, cu alte cuvinte: asemenamu apesarea corpului, ce este a-se cumpení, cu apesarea ponduriloru. Déca d. e. trebuesce se punemu intr'unu discu 2 chilógrami, spre a aduce vergéu'a in positiune orizontala, atunci scimú, ca pondulu corpului din celalaltu discu inca face 2 chilógrami.

Cumpenindu d. e. pane, vomu aflá, ca o pane de unu chilógramu este mai mare la volumu decâtu chilógramulu de metalu, cu care ea s'a cumpenitu. Pondulu loru este egalú, dar volumulu nu. De aici vedemu, ca:

Corpuri de acelasi pondu potú totusi diferí in privint'ia volumului loru. Numiti alte corpuri de natur'a acést'a!

Cumpenindu inse d. e. dóua globuri de acelasi volumu, inse unulu de fieru, altulu de lemnú, vomu aflá, ca celu de fieru este mai greu, decâtu celu de lemnú. Aici volumulu loru este egalú, inse pondulu nu, de unde urméza, ca:

Corpuri de acelasi volumu potú totusi diferí in privint'ia pondului loru. Aduceti alte esemple analóge!

Volumulu unui corpu se póte determiná seuu otari in dóua moduri:

Antáiu fora privire la volumulu seu, cumu se face d. e. cu marfa in piatia.

Pondulu unui corpu, determinatu fora privire la volumulu seu, se numesce **pondu absolutu**.

Adóua cu privire la volumu. De multe ori adeca voimú a sci, cu câtu unu corpu cumpenesce mai multu au mai puçinu decâtu altu corpu de acelasi volumu, inse de alta materia: d. e. unu decimetru cubicu de lemnú in reportu cu unu decimetru cubicu de fieru.

Pondulu unui corpu, determinatu cu privire la altu corpu de acelasi volumu, inse de alta materia, se numesce **pondu specificu**.

Pondulu specificu alu corpuriloru se determina in reportu cu apa, va se dica se canta, de câte ori unu corpu este mai greu au mai usioru decâtu unu volumu de apa de aceeași marime. Candu dicemu, ca pondulu specificu alu platinei este 21, acést'a va se dica, ca o bucata de platina este de 21 de ori mai grea decâtu o cantitate de apa de acelasi volumu.

Pondulu specipeu alu altoru corpuri este: plut'a $\frac{1}{4}$, lemnú de bradu $\frac{1}{2}$, spirtu $\frac{4}{5}$, ghiaci'a si untulu de lemnú $\frac{9}{10}$, lemnulu de stegiaru $1\frac{3}{10}$, fierulu $7\frac{1}{2}$. aram'a 9, argintulu viu $13\frac{1}{2}$, aurulu 19, platin'a 21.

Caus'a, ca corpuri de acelasi volumu nu au acelasi pondu, este precumu amú disú, ca mass'a corpuriloru nu este la tóte asemenea de désa, cu alte cuvinte ca nu tóte corpurile au in acelasi spatiu totu atâtea atome. Deci:

Cu câtu unu corpu este mai desu, cu atátu mai mare este pondulu seu specificu. Si din contra:

Cu câtu pondulu specificu alu unui corpu este mai mare, cu atátu mai désa este mass'a acestuia.

(Va urmá.)

Varietati.

(„Contenire dela vinarsu“.) „Gazeta Transilvaniei“ aduce urmatóri'a corespondintia:

Boziasiu in 6 Maiu n.

Ne a succesu a pune temel'ia la o insoçire „pentru continerea dela beutur'a vinarsului“. In primulú momentu s'au inscrisu 20 cetatiani cá membri si speramu, ca in scurtu va urmá esemplului acestora maioritaea locuitoriloru comunei Boziasiu.

Fiacare membru alu reuniunei solvesce in tóta lun'a din crucerii pastrati 10 cr., in casuri de poticniri se pedepsesce cu 10 pana la 50 cr.

Capitalulu adunandu are destinatiunea, cá din interesele lui ori care fiu ori fétá a membrului in diu'a cununei se se daruésca cu 2 pana la 5 fl. v. a.; ér' membriloru fora familia se li-se daruésca totu atata in casuri extreme. — Vomú impartesi si statutele. —

Orandu reuniunei nóstre venitoriu, amú dori, cá asemenea insoçiri se se formeze cu preutii in frunte in tóte comunele romanesci.

Nicolau Costea, docente.
Romanu Stefanu, cetatianu.

Avisu.

Aducemu la cunoscint'ia onorabililoru nostri lectori, ca anu retiparitu Nr. 2 si 16 din „Scóla Romana“ pe anulu trecutú, prin urmare potemu servi si mai departe cu **esemplarie complete din „Scóla Romana“ pe anulu 1876**, esemplariulu brosiuratu cu 4 fl. loco Sâbiu.

Totu odata suntemu in stare a respunde si la reclamatiunile, ce ni-s'ar mai face pentru anulu trecutú. Deci aceia din onor. prenumeranti ai „Scólei Romane“ din anulu trecutú, carora le mai lipsescu numere din ori ce cauza, binevoésca a reclamá multu pana la finea lui Iuniu a. c., candu apoi se va brosiurá si restulu esemplarielorú rezervate inca spre scopulu acest'a.

Mai anunciamu, ca pe anulu curentu inca mai potemu primí prenumeratiuni cu toti numerii dela inceputulu anului.

In fine ne rogamu, cá aceia din onorabilii prenumeranti, cari inca mai restéza cu costulu abonamentului pe semestrulu I din anul acest'a, se se grabésca a-lu respunde, cá se ne potemu impleni si noi obligamintele nóstre façia de tipografia si administratiune.

Redactiunea „Scólei Romane“.